

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY

BUDOWNICTWA OKRĘTOWEGO I MORSKIEGO

OPRACOWANY PRZEZ OŚRODEK DOKUMENTACJI MORSKIEGO INSTYTUTU TECHNICZNEGO

DODATEK DO MIESIĘCZNIKA „TECHNIKA MORZA I WYBRZEŻA”

Rocznik II

Gdańsk — Maj 1951 r.

Nr. 5

Gwiazdka obok porządkowych liczb artykułów oznaczone są publikacje, znajdujące się w bibliotece Morskiego Instytutu Technicznego; dwicma gwiazdkami — tłumaczenia publikacji, wykonane przez MIT.

DZIAŁ ŻEGLUGI

Typy i eksploatacja techniczna okrętów

- 97 629.129.27 C3-5.51
Black C. L.: Podniesienie okrętu podwodnego HMS „Truculent”. „The salvage of the H. M. submarine „Truculent”. Trans. of the Inst. of Engineers and Shipbuilders in Scotland, Glasgow, roczn., t. 94, 1950/1951, s. 160, 21 × 14 cm, 29 s.r., 5 fot., 4 rys. — H.M.S. „Truculent” zatonął w styczniu 1950 r. w ujściu Tamizy na skutek zderzenia ze zbiornikowcem. Opis położenia okrętu, warunków i sposobu podnoszenia oraz zastosowanych w pracach statków podnoszących. Okręt został podniesiony przy pomocy lin stalowych, przeciągniętych pod dnem okrętu oraz przy użyciu maszyn dwóch niemieckich statków podnoszących. Po odholowaniu na mieliznę i uszczelnieniu okręt został zaholowany do doku. Zagadnienia całej akcji naświetla dodatkowo dyskusja.
- 98* 629.123.42 C3-5.51
Duńskie motorowce „Riberbus” i „Axelhus”. „The Danish motorships „Riberbus” and „Axelhus”. The Shipb. and Mar. Engine-Builders, London, mies., nr 508, luty 51, s. 113, 25 × 18 cm, 5,5 str., 6 fot., 2 rys., 3 tab. — Drobniowce dla krótkich przewozów, zbudowany przez stocznice Elsinore, Dania. Długość m. pionami 191 stóp ang. (58,5 m), szerokość 34 st., 5,5 c. (10,5 m). Nośność 600 t. Szybkość 13,75 węzłów. Przystosowany do ładunków kontenerowych. Klasa Bureau Veritas, budowa przewidziana spawana. Jedna ładownia długości 112 stóp, jeden luk 92 × 21,5”. Po zgrębnicy luku przesuwają się dwa dźwigi elektryczne 3-tonowe. Pomieszczenie dla 12 pasażerów. Dokładny opis, plany statku i zład poprzeczny.
- 99* 629.123.011.53 C3-5.51
Dwunastu pasażerów — rozplanowanie pomieszczeń pasażerskich na statku towarowym. „Twelve passengers — Lay-out of passenger accommodation in cargo ships”. The Shipp. World, Londyn, tyg., t. 124, nr 3007, luty 51, s. 187, 30 × 21 cm, 1 str., 1 rys. — Przewóz 12 pasażerów na statkach towarowych może być tak komfortowy jak na statkach pasażerskich. Osiągnąć to można przez odpowiednie umieszczenie pomieszczeń pasażerskich, wygodne i estetyczne wyposażenie kabin pasażerskich oraz zaplanowanie odpowiednio dużych, dobrze ogrzanych i wentylowanych pomieszczeń dziennych.
- 100* 629.123.4 C3-5.51
Frachtowiec motorowy „Hamburg”. „Frachtmotorschiff „Hamburg”. Hansa, Hamburg, tyg., t. 88, nr 1/2, s. 110, 30 × 21 cm, 2 str. 1 fot., 2 rys., 1 tab. — Jednośrubowy motorowiec ochronopokładowy m.a. „Hamburg” o nośności 4150 t, wyporności 5640 t, długości p.p. 95 m, szybkości marszowej 12 węzłów. Ogólny opis statku zilustrowany rysunkami zładu, wiązań i planem ogólnym. Napęd statku — 2 silniki spalinowe o mocy 2 × 800 KM z przekładnią zębatą 2:1, 110 obr./min. na śrubie.
- 101* 629.124.72.072 C3-5.51
Laas W.: Ekonomiczna szybkość i wielkość motorowych statków rybackich. „Wirtschaftliche Geschwindigkeit und Grösse von Motorfischereifahrzeugen”. Hansa, Hamburg, tyg., t. 88, nr 1/2, stycz. 51, s. 112, 30 × 21 cm, 2,5 str., 3 wykry. — Rozważania dotyczą motorowych statków rybackich zaopatrzonych w urządzenia do przeróbki ryb. Artykuł podaje sposób określenia ekonomicznej szybkości i wielkości statków rybackich, poparty obliczeniami i wykresami. Ponadto omówienie wpływu odległości miejsca połowu na obłe charakterystyczne wielkości.
- 102 629.123.43 C3-5.51
Lembke P.: Przybrzeżny motorowiec z pokładem szanrowym. „Küstenmotorschiff mit Quarterdeck”. Hansa, Hamburg, tyg., nr 4, stycz. 50, s. 205, 30 × 21 cm, 1,5 str., 4 rys. — Mały statek przybrzeżny o następującej charakterystyce: nośność 310 t, długość Lpp = 33,49 m, szerokość B = 7,45 m, wysokość do pokładu głównego H = 2,92 m, szybkość 9 węzłów. Silnik Deutz 250 koni.

- 103* 629.122.387 C3-5.51
Łukin S. S.: Wprowadzenie metody inżyniera Kowalewa do floty. „Wniedrenie metoda inženiera Kowalewa na flote”. Riecznoj Transport, Moskwa, dwumies., t. 11, nr 1, stycz. — luty 51, s. 7, 28 × 22 cm, 3,5 str., 1 rys., 1 tab. — Konieczność dokładnego przestudiowania, uogólnienia i rozpowszechnienia metody inż. Kowalewa wśród załóg statków. Dane z dotychczasowego sposobu podchodzenia do tego zagadnienia na różnych rzecznych liniach żeglugowych ZSRR. Chronometryczny rozdział prac, stosowany przez brygadę MOCNIIRF linii MWK (Moskwa—Wołga—Kanał). Dane czasowe operacji wprowadzania statków do służby, przybijania i odbijania od brzegu w wypadku holowania. Wpływ długości holu i ustawienia bargek na szybkość holowania. Racjonalna praca palaczy i maszynistów w gospodarce paliwem stałym i ciekłym oraz wodą zasilającą. Tablica obrazująca schematycznie operacje stachanowskich załóg. Schemat siłowni parowców typu „Rzew”.
- 104* 629.124.72 C3-5.51
Wojewodin N. F. doc.: Techniczno-ekonomiczne uzasadnienie wyboru trawlerów optymalnego typu. „Techniko-ekonomiczeskoje obosnowanie wybora trawlerow optimalnogo tipa”. Rybnoje Chozajstwo, Moskwa, mies., nr 1, stycz. 51, s. 24, 25 × 17 cm, 7,5 str., 1 wykry. 1 tab. — Czynniki wpływające na wydajność i rentowność trawlera, których znajomość jest konieczna przy wyborze optymalnego typu. Wprowadzenie wzorów na wydajność trawlera — na jednostkę włożonego kapitału: „q”, i na koszt eksploatacji — na jednostkę ciężaru wyłowionej ryby: „c”. Tabelaryczne zestawienie zakładanych i obliczonych wielkości dla wykreślenia krzywych „q” i „c”, jako funkcji czasu trwania jednego rejsu, z których określa się optymalny typ trawlera.

Teoria okrętu i badania modelowe

- 105 629.124.72.011.1 C3-5.51
Brühl W. dr.: Rozwój kształtów kadłuba parowców rybackich. „Die Entwicklung der Schiffsform bei Fischdampfern”. Hansa, Hamburg, tyg nr 4, stycz. 50, s. 209, 30 × 21 cm, 2 str., 2 rys. — Zalety stosowania majerowskich kształtów kadłubów rybackich jednostek parowych. W tekście artykułu umieszczono teoretyczne linie okrętowe, typowe dla starej formy jednostek rybackich, oraz nowe, odpowiadające kształtom Maiera o charakterystycznej, silnie podciętej dziobnicy.
- 106* 629.122.011.1 C3-5.51
Wojewodin N. F. doc.: Wykonanie rysunku teoretycznego sposobem promieniowym dla statków z zaprojektowanym przętlaniem. „Postrojenie teoreticeskowo czertieża luczewym sposobom dla sudow z posrojecznom diferentom”. Rybnoje Chozajstwo, Moskwa, mies., nr 12, grudz. 50, s. 42, 25 × 17 cm, 3,5 str., 3 rys. — Promieniowy sposób kreślenia linii teoretycznych kadłuba, podany przez prof. G. E. Pawlenko i uzupełniony przez doc. W. G. Sizowa, odnosił się tylko do kadłubów o poziomej ściepce. Autor podaje sposób kreślenia promieniowego linii teoretycznych dla ogólnego wypadku kształtu przekroju podłużnego.

Budowa okrętów, maszyn i wyposażenie

- 107* 696 C3-5.51
Kozak R. prof.: Stosowanie podłóg skałodrzewnych nakazem Planu 6-letniego. Mat. budowl., Warszawa, mies., t. 6, nr 1, stycz. 51, s. 13, 30 × 21 cm, 4 str., 2 tab. — Duża wytrzymałość i mały ciężar posadzek skałodrzewnych (litosilo), jako czynnik wskazujący na konieczność ich stosowania w oszczędnej gospodarce. Składniki skałodrzewu i stawiane im wymagania techniczne. Technika układania posadzek i warunki lokalne, zapewniające nadanie właściwej trwałości i estetycznego wyglądu. Tabelaryczne zestawienie składu skałodrzewu dla różnych grubości posadzek.
- 108 629.12.011.56 C3-5.51
Offerdinger H. inż.: Okrętowe urządzenia chłodnicze. „Schiffskühlanlagen”. Hansa, Hamburg, tyg., nr 50, maj 49, s. 489, 30 × 21 cm, 2 str. — Zasadnicze problemy występujące w chłodniczych instalacjach okrętowych: kwestia medium chłodniczego, konstrukcja części składowych instalacji chłodniczej, sposób odbioru ciepła z pomieszczeń chłodzonych, wielostronność chłodzarek, klimatyzacja i przewietrzanie. Kwestią otwartą jest chłodnictwo na jednostkach rybackich.



Pounder M. E. C.: Wybuchy w karterach silników Diesela. „Les explosions dans les carters de diesels”. Journ. de la Mar. Marchande, Paris, tyg., t. 32, nr 1612, list. 50, s. 2391, 31x24 cm, 2,5 str., 4 rys. — Opis 6 awarii silników spalinowych Diesela rozmaitych typów, spowodowanych wybuchem w karterze. W konkluzji sposoby przeciwdziałania powstającym wybuchom.

Korolew M. M. inż.: Deformacje w betonie przy zwilżaniu jego powierzchni wodą. „Dieformacje w betonie pri smacziwaniu jowo powierzchni wodoj”. Gidrotiechn. Stroit., Moskwa, mies., nr 5, maj 50, s. 12, 29x22 cm, 4 str., 1 rys., 5 wykr., 2 tab., 4 poz. bibl. — Zachowanie się betonu przy zwilżaniu jego powierzchni wodą. Główne składowe stwardniałego cementu wg. Szejkina. Opisy doświadczeń autora ze zwilżaniem betonowych wałców i betonowej belki oraz wyniki doświadczeń ujęte w tabeli i wykresy. Otrzymane wyniki wykazują duże deformacje na powierzchni betonu w momencie zwilżania jej przez wodę, co powoduje powstawanie rys. We wnioskach podana jest krótka analiza przyczyn wywołujących omawiane zjawiska.

110* 621.43-21 C3-5.51
Süberkrüb F. inż.: Przekładnie hydrauliczne dla wind sieciowych. „Flüssigkeitgetriebe für Netzwinden”. Hansa, Hamburg, tyg., t. 88, nr 4, styc. 51, s. 217, 30x21 cm, 2,5 str., 6 rys. — Zasada działania różnych typów przekładni hydraulicznych do napędu wind sieciowych. Wyjaśnienia samoczynnej zmiany ilości obrotów przy zmianach obciążenia. Schemat przekładni hydraulicznej trawlera „Arktis”, na którym — ze względu na małe wymiary pokładu — nie można było ustawić silnika i windy na jednej osi. Opis techniczny urządzenia wind sieciowych tego trawlera.

118 624.542 C3-5.51
Roza S. A.: Osiadanie budowli hydrotechnicznych na glinach o małej wilgotności. „Osadki gidrotechnicznych sooruzenij na glinach o małej wlaźnostju”. Gidrotiechn. Stroit., nr 9, wrzes. 50, s. 25, 29 x 22 cm, 4 str., 8 wykr., 1 tab., 4 poz. bibl. — Specyficzna zależność szybkości filtracji wody w glinach o małej wilgotności od wysokości ciśnienia. Wyniki doświadczeń ujęte w tabelę, z uwzględnieniem początkowego ciśnienia, przy którym rozpoczyna się filtracja. Zależność zmiany ciśnienia od czasu dla różnych głębokości w glinie przewarstwionej piaskiem, przy dodatkowym obciążeniu zewnętrznym. Wypływające stąd wnioski co do zjawiska osiadania gliny pod wpływem obciążenia. Pojęcie „martwej strefy”, w której glina nie będzie się komprimować bez względu na wielkość obciążenia.

DZIAŁ PORTÓW
Geo- i talasologia

111* 627. 222. 1113 : 627.223 C3-5.51
Lesbordes R.: Teoria prądów falowania w zastosowaniu do podmywu dna przed budowlami pionowymi na brzegach morskich. „La thèorie des „courants de houle” appliquée aux affouillements au droit des ouvrages verticaux en bordure de la mer”. Ann. des Ponts et Chaussées, Paris, dwumies., nr 1, styc. — luty 50, s. 95, 27 x 21 cm, 15 str., 1 fot., 4 rys., 1 tab. — Stoczone fale, ich prądy i oddziaływanie na dno. „Fala denną” i jej oddziaływanie. Ogólne zasady teorii „prądu falowania”. Deniwelacja „średniego poziomu” morza pod działaniem fali na pionowe budowle brzegowe i skutki powstających przy tym prądów falowania. Wyniki obserwacji autora na wykonanych budowlach. Wnioski.

Urządzenia przeładunkowe

119 627.352:621.891:387 C3-5.51
Flinois M. inż.: Uwagi o dźwigach zainstalowanych na nabrzeżach portów morskich. „Reflexions sur les grues de quai des ports maritimes”. Ann. des Ponts et Chaussées, Paris, dwumies., t. 120, nr 6, list.-grudz. 50, s. 621, 27 x 21 cm, 14 str., 6 fot. — Zagadnienia związane z szybką rekonstrukcją portów francuskich po zniszczeniach wojennych na tle ich specyficznych warunków przeładunkowych, spowodowanych ciągłą zmiennością warunków eksploatacji. Wpływ powojennego wzrostu cen instalacji. Przykłady innych portów. Znaczenie bogato wyposażonych w dźwigi i bumy statków typu „Liberty” i „Victory”, stanowiących obecnie większość tonażu światowego; ich wpływ na zapotrzebowania na dźwigi portowe. Amortyzacja, koszty przeładunku i eksploatacji dźwigów portowych, gestosć ich rozmieszczenia na nabrzeżach oraz sposoby zwiększenia rentowności dźwigów różnych typów w zależności od ilości cykli na godzinę, obciążenia i wysięgu. Sugestie na temat konieczności uzyskania bardziej nowoczesnych rozwiązań.

Budownictwo morskie i pogłębiarstwo

112 624.131.439.4 C3-5.51
Roza S. A.: Wytrzymałość strukturalna gruntów gliniastych o dużej naturalnej wilgotności. „Strukturalnaja procznost' gliniaszczich gruntow z bolszoj jestwiennoj wlaźnostju”. Gidrotiechn. Stroit., Moskwa, mies., nr 1, styc. 50, s. 20, 29 x 22 cm, 3,5 str., 4 wykr., 1 tab. — Wyniki badań ścisłości niektórych glin o dużej naturalnej wilgotności. Oszacowanie wytrzymałościowych cech glin na podstawie ich konsystencji nie zawsze jest zgodne z rzeczywistością. Poważna rozbieżność wyników badań próbek naruszonych i nie naruszonych. Duża wytrzymałość niektórych glin na ściskanie, i to nawet przy obciążeniu zmiennym, przy zawartości wody przewyższającej granicę płynności.

RÓŻNE

120* 624.131.551.2:626.131.3 C3-5.51
Borodzie G. A. inż.: Świder hydrauliczny w gospodarstwie terenowym. „Gidrobur w putiewom choziajstwie”. Rieczn. Transport, Moskwa, dwumies., nr 1, styc.-luty 51, s. 21, 29 x 22 cm, 1,5 str., 4 rys. — Opis przyrządu pomysłu autora, umożliwiającego zagłębienie w dno rzeki ładunku dla wywołania eksplozji. Wyniki doświadczeń przeprowadzonych z tym przyrządem i porównanie z wynikami otrzymanymi przy składaniu takiego ładunku na powierzchni gruntu. Kolejność czynności przy zastosowaniu przyrządu do robót pogłębiarskich. Zastosowanie przyrządu do ustawiania palników przy robotach regulacyjnych.

Budownictwo portowe i lądowe

114* 624.152.634 C3-5.51
Dawidenkopf R. N.: O obliczaniu zakotwionych ścianek szelnych utwardzonych w gruncie. „About calculation of anchored bulkheads with fixed earth support”. Proceed. of the Second Intern. Conf. on Soil Mech. and Found. Engineer., Rotterdam, wyd. jednor., t. 5, czerw. 48, s. 122, 28 x 22 cm, 2 str., 3 wykr., 5 poz. bibl. — Krytyka znanej metody Bluma obliczania zakotwionych ścianek szelnych, posługującej się linią ugięcia ścianki, i próba wykazania, że omawiana metoda jest sprzeczną z zasadami mechaniki gruntów oraz niesłuszna z punktu widzenia statyki.

121* 626.11 C3-5.51
(W Radzie Ministrów ZSRR). O budowie kanału żeglugowego Wołga-Don i nawodnieniu obszarów w rejonach rostowskim i stalingradzkim. „O srotielstwie Wołgo-Donskowo sudochodnowo kanała i orosenii ziemieli w Rostowskoj i Stalingradskoj oblaśtiaszcz”. Gidrotiechn. Stroit., Moskwa, mies., nr 1, styc. 51, s. 1, 29 x 22 cm, 3 str. — Postanowienie Rady Ministrów ZSRR w sprawie skrócenia terminów budowy kanału Wołga-Don, z podaniem głównych obiektów, które mają na tym kanale stanąć, jak również wykazu nazw i długości kanałów nawadniających obszary rejonów rostowskiego i stalingradzkiego. Załączona mapka projektowanego kanału wraz z siecią kanałów nawadniających.

115* 624.138 C3-5.51
Florin W. A. prof.: Odpowiedź na artykuł W. N. Masiowa „O zagęszczeniu mas ziemnych”. „Otwiet na stajtu W. N. Masiowa „Ob uplotnienii ziemlanych mas”. Gidrotiechn. Stroit., Moskwa, mies., nr 1, styc. 51, s. 43, 29 x 22 cm, 2,5 str., 3 poz. bibl. — Odpowiedź na dyskusyjny artykuł inż. W. N. Masiowa, umieszczony w nr 12 (1950) tegoż czasopisma. Odpowiedź analizuje zarzuty Masiowa stawiane pod adresem książki prof. Florina, wykazując ich niesłuszność oraz podkreślając niezależność książki od koncepcji Tarzagiego w przedmiocie zagęszczenia mas ziemnych, jak również zasługi radzieckich uczonych w tej dziedzinie.

122* 626.1:387 C3-5.51
Wilson C. A.: Brytyjskie kanały śródlądowe a tabor kanałowy. „British canal craft and canals”. The Dock and Harb. Auth., London, mies., t. 31, nr 363, styc. 51, s. 279, 31 x 24 cm, 4 str., 3 rys. — Związek między projektowaną szybkością taboru a kształtem kanałów żeglugowych śródlądowych w W. Brytanii. Dwie klasy kanałów brytyjskich, ich wymiary i wymiary taboru żeglugowego. Trudności przystosowania taboru używanego w ujściach rzek do potrzeb kanałowych, i odwrotnie. Dwa czynnikl rządzące kosztami transportu kanałowego: szybkość i koszty inwestycyjne. Brak postępu w dziedzinie kształtów kadłubów taboru kanałowego w W. Brytanii. Wpływ przemian społecznych na budowę taboru. Opory w trakcji kanałowej. Erozja brzegów i skarp kanału a szybkość taboru. Bezpieczna szybkość. Konieczność lepszego projektowania linii okrętowych. Doświadczenia laboratoryjne w W. Brytanii. Krytyka chybionych pomysłów barek holujących. Specjalne typy taboru o własnym napędzie. Napęd półtunelowy. Proponuje się dwa nowe typy barek z własnym napędem spalinowym. Typ większy dla żeglugi na kanałach i ujściach rzek i typ mniejszy dla żeglugi wyłącznie kanałowej. Dobór odpowiednich typów silników spalinowych. Blizsze rozważania nad wymiarami śrub napędowych dla każdego z typów. Wnioski zdążają do określenia maksymalnych szybkości żeglugi na kanałach W. Brytanii.

116* 624.138 C3-5.51
Karanfilow T. S.: Określenie wielkości promienia wzmacniania gruntów przy stałym współczynniku przepuszczalności. „Opriedienienije wieliczinu radiusa zakrieplenija gruntow pri postojannom koeficientie filtraczi”. Gidrotiechn. Stroit., Moskwa, mies., nr 1, styc. 51, s. 39, 29 x 22 cm, 3 str., 1 rys., 3 wykr., 1 tab., 2 poz. bibl. — Wyprowadzenie teoretycznych wzorów dla wyznaczenia promienia zasięgu wzmacnianych zastrzyków silikatowych w jednorodnych gruntach piaszczystych, przy niezmiennym współczynniku przepuszczalności dla nasączających schematów wstrzykiwania: 1. przez otwartą dolny koniec iniektora, 2. przez iniektor perforowany na długości równej miąższości wzmacniającej warstwy, 3. przez iniektor perforowany na długości znacznie mniejszej od grubości wzmacniającej warstwy.

Na zadanie mogą być wykonane za zwrotem kosztów fotokopie publikacji oznaczonych gwiazdką przy kolejnym numerze publikacji. Zapotrzebowania należy adresować: Główny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej, Warszawa, ul. Ligocka 8, lub: Morski Instytut Techniczny, Ośrodek Dokumentacji Technicznej, Gdańsk, Al. Wojska Polskiego 13.